

تاریخ تأسیس

سنه ۱۳۲۴

۵ صفر الخیر

الدین و الآداب

نامنده

آیده ایکی مرتبه نشر ایدلور

جله اسلامیه در

سنه ۱۳۲۶ ۱۵ محرم الحرام

۱۹۰۸ ۴ فیورال

محرر وصاحب امتیازی :

ملا عالم جان البارودی.

خارطیومطبعه

قزان.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

القرآن سورة نور آيت ٣٥

قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغْضُوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ

ذَلِكَ أَزْكَى لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ (٣١) وَقُلْ

لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ

وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ

عَلَى جُيُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ

أَوْ آبَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ أَبْنَائِهِنَّ أَوْ أَبْنَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ إِخْوَانِهِنَّ

أَوْ بَنِي إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي أَخَوَاتِهِنَّ أَوْ نِسَائِهِنَّ أَوْ مَا مَلَكَتْ

أَيْمَانُهُنَّ أَوِ التَّابِعِينَ غَيْرِ أُولِي الْاِرْبَابَةِ مِنَ الرِّجَالِ

أَوِ الْطِفْلِ الَّذِينَ لَمْ يَظْهَرُوا عَلَى عَوْرَاتِ النِّسَاءِ وَلَا يَضْرِبْنَ
بِأَرْجُلِهِنَّ لِيَعْلَمَ مَا يَخْفَيْنَ مِنْ زِينَتِهِنَّ وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ
جَمِيعًا أَيُّهَا الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ *

۳۰ نچی آیت ترجمه سی :

۳۰ ایتکل (ای محمد) مسلمانلرغه : کوزلرینی نامحرمدن یومسونلر
(نامحرم یوزینه باقماسونلر) وعورتلرینی سلا لاسونلر، اوشبو روش
آنلرغه قلب پاکلگی و دین صاغلقدیر الله آنلرنک قیلغان اشلرندن
خبر داردر.

۳۱ نچی آیت ترجمه سی

ایمانلی خاتونلرغه ایتکل کوزلرینی یومسونلر (باقوی درست بولمغان
ایر لرگه باقماسونلر) و اویات یرلرینی سافلارسونلر، بیز کلرندن (زینتلرندن)
آچیق (*) بولغاندن باشقه سیننی کورساتمسونلر باش بور کانچکلرینی
کوکر کلرینه قدر اصولوندرسونلر (باشلرینه غنه قویوب موین وقولافلرینی
آچیق قالدر ماسونلر) بیزکلرینی آچماسونلر، (کورساتمسونلر)
مگر ایرلرینه، آتالرینه، ایرلرینک آتالرینه، اوغللرینه، ایرلرینک
اوغللرینه، ایرتوغانلرینه، و آنلرنک اوغللرینه، وقزتوغانلری اوغللرینه،
اوز خاتونلرینه (دینداش خاتونلرغه)، قللرینه، شبته لی بولمغان خدمتکار لرگه،
غاتون وقزاو باتلقلرندن خبردار بولمغان بالالارغه، آچسه لر (کورسه تسه لر)
درست. وهم آیافلرنده یاشرلگان بیزکلرینی بلدر و ایچون آیافلرینی
تیپماسونلر (بلونمگان بیرکلرینی بلدرونی قصد ایتماسونلر).

ای ایمانلیلر همه کز اللهغه فایتکز (حرام لذتلردن کیچکز) شاید فوتواورسز *

(*) آچیق زینت عبدالله بن مسعود سوزنجه کیوم، عبدالله بن عباس سوزنجه
توبه، اوچ، یوزکلر.

تفسیر

قل للمؤمنین یغضوا من ابصارهم الآیة

الله تعالی بو آیتکه اوزینه اشانغانلرنی یات خاتونغه (اوز خاتونی و محرمی،
 قرنداشی بولمغان خاتونغه) یمان کوز برله قار اودن طیغان (نهی ایتکان) نامحرمدن
 کوزلرینی بومسونلر آنلرغه باقماسونلر دیگان و صوکره ~~بوسونلر~~ رینی
 ساقلارغه بیوروب یوزگه باقونک ضررینه و حرام بولمقینک حکمتینه
 اشاره قیغان اشبوروشلیکه: خاتونلرنک کیلشلی اعضالرینه (یوزینه
 و غیر سینه) باقو و توتو غالباً نفسنک شهوتندن و آنک بوزوق اش سارتین
 رغبتندن (قزغوندن) توغادر و خاتونغه باقو و کورو برله اول شهوت و رغبت
 کو چایه باره باره چن یمان فسادقه ایرشدر وی قورقنچلی بولا * بس الله تعالی
 گویا که ایته سزگه فرجلرنکزی ساقلامق لازم، چن زنا دیولگان دنیا
 و آخرتنی قوروتقچ یمان اشدن یراق بولمقنک فرض، بولازم و فرضنکز
 ایچون آنک یولینی کیسکایسز و آنک اندا و چیسسی بولغان باقودن
 و قار اودن ساقلانغایسز ضرورتسز نامحرم خاتون یوزینه باقماغایسز
 شول وقتده قلبنکز فساد نیتلرندن پاک، و دینکز سلامت قالور * ایندی
 منم سوز منی طنکلامایسز و حکمینی قبول ایتمایسز ایکان من قیلغان
 اشکنکزی آچیق و یاشرین بولغانلرینی همه سیمینی بلگو چیمین مندن
 قوتولا آلماسز جزانکزی و یرر من دیو آنکلاتقان *

وقل للمؤمنات یغضن الآیة

الله تعالی خاتونلرنی یمان کوز برله ایرلرگه باقودن و فسادقه سبب
 بوله تورغان اشلردن منع ایتمشدر. ایرلرنک کوزلرینی قز قدرلق
 و قلبلرینی قوزغانورلق روشده کورنولرینی و ضرور تسز اعضالرینی
 و بیزکلرینی اوز ایرندن و محرم قرنداشلرندن و یمان کوز ایله باقو
 احتمالی بولغان کشیلردن باشقهغه کورساتودن نهی ایتمشدر.

بو آیتدن آنکلانغان بعض مسئله لر ننگ خلاصه سی :

(۱) خاتونلر ننگ ایر لر گه یمان کوز برله (شهووت برله) باقولری درست دگل .

(۲) اویات ایر لرینی ساقلاو ، وساقلاوغه زیانلی بولغان و آنک ایچون حاجت بولغان اشلردن یراق بولو لازم .

(۳) ساچلرینی ، حلقه (آلقه) لرینی ، موینلرینی ، کوکر کلرینی ، بلهک وبالطر لرینی قابلاو ویوقاریده ذکر ایدلمش کشیلردن باشقه لرغه کورساتماو و ایچکاریده بولغان بیزک وزینت نرسه لرینی بلدر ماو لازمدر .

بو بابده حکمت و فلسفه اوشبوکه :

ایر اوزینک حلال خاتونینه ، خاتون اوزینک حلال ایرینه قناعت ایتسون وشونکا شکر قیلسون شول حلال چیکدن چقماسون هر کمهک (ایر و خاتون ننگ) اوز راحتلگی وهم عائله سینک (بورط خلقی) ننگ توز کلکی و طنچلقی ، بالالرینک یخشی تربیه لنمکی ، شهر و مملکت ننگ راحت و آبادلقی بوروشدن باشقه ممکن دگلدر .

بناء علیه خاتونلر ننگ نامحرم (یات) ایر لر گه و ایر لر ننگ نامحرم خاتونلرغه باقولر نندن ، و آنلر ننگ کوز لرینی فزقدر دای و کونکلرینی بوزاردای زینتلرینی کورساتولر نندن منع ایدلمشدر .

دفع شبهه : فساد و فتنه خاتون و قیز ننگ ساچ و سائر زینتلرینی کورساتولر ننده دگل بلکه عموم خلقده - ایر لر ده و خاتونلر ده - تربیه آزلقندن دیوچیلر ، اگر خلقده یخشی تربیه بولسه نی قدر اختلاط و آچیقلق بولسه ده ضرر ایتماس دیو او یلاوچیلر بار . لکن فلسفه بلدره و تجربه کورساته که چن دین و ایمان بوامفانده فقط رسمی تربیه لر و اوقولار بنده ننگ نفسینی و قلبینی نوزاتسه آلمای بلکه فقط بر درجه کورنش ویره چیتدن باقوچیغه فزغورلق کورساتسه . تربیه رسمیه و فنیه ننگ یوقارغی باصقچلرینه اورلر گان ، خاتون و قیزلریده رسمه کوب تربیه ایدلگان آوروپاننگ احوالینه باقنکر فساد و فحشتدن بتون دنیاغه

ف و محرمی ،
نامحرمدن
لرینی
حکمتینه
(یوزینه
س سارتین
ت و رغبت
الله تعالی
گان دنیا
و فرضنکر
باقودن
قماغایسز
* ایندی
ن قیلغان
ن مندن
ادقه سبب
ن قدرلق
اعضالرینی
ایله باقو
مشدر

ضرب مثل (اورنك) بولورلق درجده، كوررسنكز. رسمى تربيه دن
 يراق بولغان اصل فطرتينى آزغنه آداب اسلاميه تقويه قىلغان صحرا
 وقریه مسلمانلرى نى قدر آندای فساد وفحشدين يراقلىر. بناء علیہ
 حفظ اخلاق ایچون اینك فائدهلى روش اسلام كورساتوى بوینچه فساد
 وفتنه نك سببلرینه یول آچماو، ویوللرینه ایرك ویرماودر. گاهها اعلا
 درجده تربیه كورگانلر ایچنده استحسان ایدرلك عفت وحسن اخلاق
 ایشدلسهده پك نادر بولدقندن هیچ قایو قانون وحکم عمومینی آنكا
 بناء ایدلمایدر *

مفسر ومحدث شاه ولی الله الدهلوی حضرتلری دیمشکه: مذکور آیتك
 حاصلی اشبوکه زینت محللری (یرلری) ایکی نوعدر: بری شول یردرکه
 آنی ستر ایتمکه (قابلاوده) امت ایچون حرج وار یوز وایکی قول کبی.
 بونوع یرلرنی یات کشیدن قابلامق فرض دگل بلکه سنتدر (۲).
 وایکنچیسى شول یرلرکه آنلرنی قابلاوده هیچ حرج یوق باش،
 موین، بلاك، بالطر کبی.

بونوع یرلرنی هر قایو نامحرمدن قابلاو فرضدر. انتهى

(۲) یعنی یوز و اوچلرنی قابلاو حرج بولدقندن فرض ایدلمهده - تیوشلی

بولغان سترنی په غالتماو، وکامل ایتو و ضرورت ایچون مشروع بولغان اشنی ضرورت
 چیگی برله چیکلاو ایچون احتیاطا ترغیب ایدلمشدر و تیوش کورامشدر:

مذکور آیتکده متعلق بعض احادیث

(۱) قال رسول الله صلى الله عليه وسلم لعلى يا على لا تتبع النظرة النظرة فانما لك الاولى وليست لك الآخرة * رواه الترمذى و ابوداود ترجمه : ای علی بر باقوغه ایکنچی بافونى ايارتمه (نامحرمگه برقات کوز نك تشكان ایکان ایکنچی قات باقمه) اولیگی باقمقنك درست بولسه ده ایکنچی باقمقنك درست دگلدر *

(۲) وعن جرير رضى الله عنه قال سالت رسول الله صلى الله عليه وسلم عن نظر الفجأة فقال اصرف بصرک * مسلم، ابوداود، ترمذى ترجمه : حضرت جریر ایتکان : آنکسزدن نامحرمگه کوز تشونى رسول الله صلى الله عليه وسلم دن سورادم رسول الله صلى الله عليه وسلم کوز نكنى دوندر و آل دیدى ديمشدر .

(۳) قال رسول الله صلى الله عليه وسلم (بعضى عن ربه عزوجل) النظرة سهم مسموم من سهام ابليس من تركها من مخافتى ابدلته ايماناً يجد حلاوته فى قلبه * طبرانى، حاکم *

ترجمه : رسول الله صلى الله عليه وسلم نك كوچوروينه بناء الله تعالى ایتکان نامحرمگه باقو ابليس اوقلرنندن بر آغولى او قدر هر کم مندن قورقوب اول باقونى قويسه آنك اورنينه قلبنك ايمانينى آرتدر من *
(۴) قال رسول الله صلى الله عليه وسلم كل عين باكية يوم القيامة الاعين غضت عن محارم الله وعين سهرت فى سبيل الله وعين خرج منها (دمع) مثل رأس الذباب من خشية الله * اصبهانى

ترجمه : قيامتده هر کوز آغلار مگر (اوج کوز آغلاماز شادلقده بولور) نامحرمدن قابلانغان کوز، الله يولنده اويقو فالدرغان کوز، الله دن قورقوب چين باشى قدرلى ياش چيقارغان کوز *

تربيه دن
فغان صحرا
بناء عليه
بچه فساد
گاهها اعلا
من اخلاق
بيني آنکا

ر آيتنك
ل يردرکه
ول كبی.
(۲)

ق باش

تيوشلى
ضرورت

(٥) قال رسول الله صلى الله عليه وسلم العينان زناهما النظر والاذنان زناهما الاستماع واللسان زناه الكلام واليد زناها البطش والرجل زناها الخطا والقلب يهوى ويتمنى ويصدق ذلك الفرج او يكذبه * رواه البخاري ومسلم وابو داود والنسائي *

ترجمه: نامحر مگه باقو کوز زناسی، اویات سوز طنکلاو قولاق زناسی، اویات سوز تل زناسی، توتوقول زناسی، آباق آطوملری آباق زناسی، کونکل زناسی آنک آرزوی و فرغویدر، عورت کونکلنک اشینی راستقه چیقارر یا که یوقغه چیقارر.

(٦) قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: لَانَّ يَطْعَنَ فِي رَأْسِ أَحَدِكُمْ بِمَخِيطٍ مِنْ حَدِيدٍ خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَمَسَّ امْرَأَةً لَا تَحِلُّ لَهُ. طبرانی، بیهقی.

ترجمه: باشنک زغه تیمر اینه بر له سانچلو نامحر م خاتوننی توتودن خیردر.

(٧) عن عائشة رضي الله عنها قالت بينما رسول الله صلى الله عليه وسلم جالس في المسجد اذ دخلت امرأة من مزينة ترفل في زينة لها في المسجد فقال النبي صلى الله عليه وسلم يا ايها الناس انهوا نساءكم عن لبس الزينة والتبختر في المسجد فان بنى اسرائيل لم يلعنوا حتى لبست نساؤهم الزينة وتبختروا في المساجد. ابن ماجه

ترجمه: حضرت عائشه رضي الله عنها ايتكان: رسول الله صلى الله عليه وسلم مسجده وقتده مزينه قبيله سندن زينت كيونگان بر خاتون مسجده كروب يورگاچ رسول الله صلى الله عليه وسلم ايتدى خاتونلر نكزنى كيونوب ياسانوب يورودن ومسجده بولسهده قابارنودن منع ايدنكز. بنى اسرائيل خاتونلرى زينتلانوب كورنوب مسجده يورولرندن صونك لعنت ايدلدير.

ملکتمزده همه تورلی اخلاق کتابلرینی استعمال و حدیثلرنی علی العمیا روایت شایع بولغانغه بعض کتابلرنک حاللرینی و حدیثلرنک حکملرینی بر آز بیان مناسب کورلدی *

حدیث موضوع بیانی

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم مَنْ كَذَبَ عَلَيَّ مُتَعَمِّدًا فَلْيَتَّبِعُوا مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ * اخرجه الشيخان عن علي رضي الله عنه وهو من المتواتر قال ابن الجوزي رواه عن رسول الله صلى الله عليه وسلم ثمانية وسبعون صحابيا منهم العشرة المبشرة رضي الله عنهم .

حدیث موضوع : اشانچسز بولغان روای واسطه سیله رسول الله صلی الله علیه وسلم دن کوچورلمش حدیثدر . مصنوع ، مختلق دیوبده ایدلور . رسول الله صلی الله علیه وسلم نك سوزی و فعلی هر قایوسی بیان شریعت و تعلیم دین بولغانغه رسول الله صلی الله علیه وسلم فلان سوزنی ایتکان یا که فلان روشلی قیلغان فلان اشنی حلال ، و فلان اشنی حرام دیو حکم ایتکان دیمک دین و شریعت شول سوز ، شول اش روشنچه دیمک بولوب مآلی الله نك آخرتده گی رحمتندن و قهرندن خبر و پرو بولادر * بناء علیه رسول الله صلی الله علیه وسلم دن ثابت بولغان سوزنی یا که اشنی قصداً آکا نسبت ایدوب رسول الله صلی الله علیه وسلم شولای ایتدی یا که قیلدی دیمک دیننی آرتدرو و دینگه خیانت و رسول الله صلی الله علیه وسلم گه الوغ افترا ، بولوب یوقاریده یازلمش و تواتر سبیلنچه رسول الله صلی الله علیه وسلم دن ثابت اولمش حدیث شریفی مقتضاسنچه جهنمده اورناشورغه سبب بولادر *

علماء شوننک اچون حدیث کو چور وده بیک احتیاط قیلغانلر آراده بولغان سندلرننک (کوچور گوجی کشیلرننک) دیانتلی (عدالتلی) عقلی حافظلی احتیاطلی ، بولولرینه قارابقند سوزلرینه اشانوب کو چور گانلر * دیانت و توفیقنک

والادنان
جلزنا
لبغاری
قولاق
ی آباق
اشینی
احدکم
خیردر
جالس
فقال
الزینة
ساوهم
صلی الله
خاتون
لرنکزی
دنکز
لرندن

یا که احتیاطنده شبهه کورلگان، فهم وعقلنده آزغنه تصور سیزلگان، حافظه‌سندده آزغنه عیب بلنگان کمسنه‌ننک سوزینه اشانغانلر، آندای کشیلر رسول الله صلی الله علیه وسلم دن بالذات (*) یا که بالواسطه بر حدیث کوچورسه‌لرده قبول ایتمگانلر شولای احتیاط ودقت برله دیننی ساقلاغانلر دینگه یوق بار اصلسز اشلرننک کر مکینه مانع بولغانلر *

مگر سندده چن عیبلرلک تصور بولما اینچه عدالت یا که حفظ جهتلر نچه آزغنه شبهه دن قورقواسه موندای کشیلر کوچورگان حدیثنی ضعیف کوروب حل و حرمت حکملرنده اعتبارسز وقوتسز قالدروب فقط اصلی ثابت بولغان عمللرننک فضیلنلرینی بیانده اعتبارغه صالح توتقانلر اما برسندنک فسقی یا که بر وقتده کذبی ثابت بولسه آننک روایت ایتکان حدیثینی اشانچسز ویاسامه سوز معناسینه اولان « حدیث موضوع » هیچ قایو بابک حجت بولورغه یراقسز وحدیث دیو کوچورمکی حرام، مگر موضوعلقینی ایتوبکنه کوچرو حلال دیوب حکم ایتکانلر *

جزام الله عن اهل الدين خير الجزاء

« تنبییه » حدیثنی موضوع دیوب حکم ایتو ظن روشنچه در فقط بر حدیثننک راویسی اشانچسز کشی بولدقندن، باشقه اشانچلی طریق برله روایت ثابت بولمدقندن موضوع ومخترع بولمقی، باری شول اشانچسز کشینک اوزندن چیقاروب ایتکان بولمقی ظن ایدلوب موضوع دیوله در یوخسه یقینا موضوع ایدیکی بلنمای زیرا که « الكذب قد یصدق » = یالغانچیده گاهاراستنی سویلای، لکن راستلق احتمالی دلیلسز بولغانغه اعتبار ایدلما ی و اشانولمایدر *

(*) سندسز ارسال طریقچه کوچورسه‌لر دینک

حدیثنی فی سبب بوله وضع قیلغانلر

حدیثنی وضع ایتو تورلی سببلردن بولغان :

(۱) بیوک سببی زندقه در = ظاهر اسلامده بولوب باطنا ایمان و اعتقاد سز

و دین اسلامغه ضرر کلتورونی و مسلمانلرنی آزدر و قصدیدر .

زندیقلم ایچلرنده سافلانغان اسلامگه دشمانلقاری سببلی هر خلقنی

اسلامدن بیزدر و قصدیله افراط و تفریطلی عقلغه صیغمازدای کوب

حدیثلر چیقاروب تورلی سندلر ترتیب ایدوب رسول الله صلی الله علیه

وسلم ایتدی دیو یالغانلاغانلر *

شول جهتدن شرعا ذمی کافرنی و منافقنی قتل ایدامدکی حالده

زندیقنی قتل واجب کورلمشدر *

امام ابن عدی ایتکان : امیر المؤمنین مهدی عباسی وقتنده

اولدرلمش عبد الکریم ابن ابی العوجاء اصولغان چاغنده « حلالنی

حرام حرامنی حلال کورساتوب دورت منک حدیث وضع قیلدم » دیهش *

امام حاکم ایتکان : محمد بن سعید شامی زندقه و تنبیگه یول

یاصاب انا خاتم النبیین لانی بعدی حدیث شریفنی امام حمید سندی ایله

اخیرینه الا ان یشاء الله استثناسینی آرتدروب عن حمید عن انس

دیورفع طریقچه روایت ایتمش ، اخیرنده بوزندیقده اصولمش *

امام عقیلی سند ایله امام حماد بن زیددن زندیقلمنک اون دورت

منک قدر حدیث وضع ایتدکارینی کوچورمش * لکن حدیث خدمتنک

بولغان اشانچلی و دین حامیلری و کتاب و سنت عالماری حدیثلر

آراسینی آیورغانلر قایسی درست قایسی موضوع بیک بخش تیوشنچه

سیرلگان
ر، آندای
لواسطه بر
له دیننی
غانلر *
جهتلر نه
ی ضعیف
وب فقط
توتقانلر
روایت
حدیث
چورمکی
یتکانلر *
در فقط
طریق
سانچسز
موضوع
کدوب
احتمالی

انتشار اسلام رساله‌سی

دين اسلامك چن انتشارى جهاد و اكر اه سبيلنچه اولماي حجت و برهان و نور قرآن افتضالسنچه اولدقيني اثباتده علماء مصر و محررين عصر دن الشيخ رفيق عظم حضرتينك يازمش رساله سينك و . م . ترجمه انى افندى طرفندن فلمه آلنمش ترجمه سيني تفرقة نشر و ترجمه انى طرفندن علاوه ايدلشم مقدمه سيله ابتدا مناسب كورلدى *

مقدمه

آؤروپانك ساده فكرلى، جاهل و متعصب ميسيونيرلرى گنه توگل، آچيق فكرلى، كينك معلوماتلى مؤرخلرى و منتقدلرى ده دين اسلام ده جهادنك مشروعتندن، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) نك اعداء دين ايله بالذات محاربه ايتدكندن، اسلاميتنك انتشارينى يالغوز دعوت و تبشير ايله گنه توگل، قلاچ قوتى ايله اولديغيني قارئلرينه مفتخرانه عرض ايتمكك درار. بو طوغر و ده قلب لرى نصرانيت حسى، باشقه ملت لرگه جبللى كين و عداوت ايله طولمش اولان رينان و سائره نك افكارى نه يولده بوله چغى معلوم ايسه ده، مسلكنده لا ادرى لك يولنده بولوب همده ممكن قدر بى طرفلق كورستوب دين لرنى تفتيش و انتقاد ايتمگه كوشمش اولان آمير يقالى پرافيسور دره پير رسول الله نك (صلى الله عليه وسلم) يور تدبىكى سياستينى، اسلاميتنك وحدانيت الهيه اصولى اوزره بناء اولنمش بردين اولوب، كاتوليكل كى توگل، علم ايله ده اجتماع سيني ممكن ايدكيني يازمش ايسه ده، اسلاميتنك انتشارى نقطه سنده ميسيونيرلر هم اسلاميت كه طعن قىلوچى متعصب لر بولندن چيقارغه قادر اولماينچه (نزاع علم و دين) نام اثرى نك او چونچى بابنده: رسول الله نك ابتدا

دهوتنده خلا فكرلى
نشرده موققياتى
زماننده آلتى ييل
قبول اسلام ايتدك
صوغش لرنده
منكرلرينه قناعتملندن
قبول اسلام ايتدك
صنكره مخالف لرى
بحر ايتمگه، و
بو محرر لر نه ق
طوغر و سنك غم
دعوت دن آر
باشقه دين لرى
جبر و اكر اه
ظاهر ايسه
اولمديغندن
دين ميبين
البته لازم
اسلام
دين لرنك
عميقا فك
برنچى سبب
طرفند

دعوتنده خلا فگرانی طرفندن آرتق قارشو وعنادلر کوردکندن اسلامیتنی
 نشرده موفقیات غایت آز و آغیر اولدیغینی، مکه دن مدینه گه هجرتی
 زمانده آلتی یل دعوتی نك نتیجه سی اولارق فقط منک بشیوز آدم
 قبول اسلام ایتدکینی، هجرت دن صونک باشلانمش بدر، احد، احزاب
 صوغش لرنده کفار قریش گه غلبه کامله سی صوکنده وحدانیت الهیه
 منکرلرینه قناعتلندیره تورغان دلیل لر نك ایزک مؤثری قلیچ اولدیغینی کوروب
 قبول اسلام ایتکانلر نی تشویقات حکمیه ایله عسکر شکلنه قویوب تعبیه دن
 صکره مخالف لر نی تمام مغلوب ایتوب عرب لر نك بت پرست لکینی
 محو ایتمگه، وحدانیت الهیه ایمانینی نشر گه موفق اولدیغینی یازمش در.
 بو محرر لر نه قدر بی طرفانه یازارغه تلاسه لرده اسلامیتنک کیفیت انتشاری
 طوغر و سنکغی فکرلری، تعصب ثمره سیمی نه دندر، بر نقطه غه جیولوب،
 دعوت دن آرتق جبر واکراه ایله اولدیغینی ادعاده توافق ایتمش لردر.
 باشقه دین لر تاریخنه عطف نظر ایتلده آنلر نك ده دعوت دن آرتق
 جبر واکراه ایله کسب انتشار ایتمک لری جوهر دین گه شین لک کیلتورماوی
 ظاهر ایسه ده لکن بو فرض نك، اسلامیتنک کیفیت انتشارینه مطابق
 اولدیغندن، جوهر دین گه بر تهمت عد ایدلمگه لائق اولوب حمایه
 دین مبین یولنده بولغان لر غه بوتهمتنی دفع ایتمگه بذل جهد ایتمک
 البته لازم در.

اسلامیت که طعن ایتکوچی متعصب لر دین اسلامنک هم باشقه
 دین لر نك اوقات ظهور و انتشار لرنده جهادنک نی سبب دن ظهور ایتدکینی
 عمیقاً فکر ایتداینچه بوسوزلریله عالم گه حقانیت و عدالت تارالوغه
 برنجی سبب بولغان دین لر نك جوهرینه لکه (تاپی) یا قماچی بولمشلردر. جناب
 حق طرفندن بنده لرینه احسان ایدلمش شرایعنک حکمت نزولی عمیقاً
 فکر ایدلسه هر دین ده جهادنک مشروعتینی استغراب ایتمک کار عاقل
 اولمیه چغی بدیهی در. شرایع الهیه بنده لر آراسینه نیندای وقتده نازل

بولغان؟ بنی آدم آراسنده خصوصاً بر قوم ده اخلاق بوز ولوب قوام عالم اولان حقانیت وعدالتنك نامی ده قالماينچه اصحاب ثروت واقتدارنك اداره اموری اوزلیرینه حصر ایتوب فائده شخصیه لری ایچون هر توری حقانیتسزلك لرنی اجراء، ضعیف فقیر اولانلارینی مال ایتوب استدکلرنچه جبر و ظلم ایتمکده اولدقلری زمانده ظالم و متغلب لرنك ظلم واستبداددن قوللارینی چیکدر مک، آنلارنك دخی یر یوزنده معبود اولماينچه فقیر واسیرلر کبی اله واحدنك عاجز وضعیف قل لری اولوب انسانیت ده، جناب حقنك لطیفینه احتیاج ده هر قایوسی نك ده مساوی اولدیغینی عالم گه تاراتمق ایچون نزول ایتدیکی شبهه سزدر . یهودیت نك حین نزولنك بنی اسرائیل قومی قبطی لرنك اسیری، قل لری اوله رق انسانیت حقوقندن بتونلاي محروم ایتلوب انواع ذلت و مسکنت ده، ملت حاکمه بولغان قبطی لرن نظرنده یدعامله اولوب اش حیوانی مثابه سنده کورلمکده ایدی لرن. صکره بومظلوم قومك امدادینه جناب حق موسی علیه السلام نی پیغمبر اوله رق کوندروب مصری لرنی واحد متعالک وحدانیتنه ایمان، بنی آدم بری معبود وبری عبد اولماقلغی متصور اولمیوب هر قایوسی حقوق انسانیه ده برابر اولدیغندن بنی اسرائیل قومینه، یوغالمش حقوقلری کیری قایتارلوب، قید اسارتدن خلاص ایتمگه دعوت ایتدی . ملت حاکمه بولغان قبطی لرن اوزلرینك اسرائیلی لرن ایله حقوق مساوی ایتلمگه، همده آنلارنك اسارتدن خلاص ایتلوب یدعامله دن محروم قالدیرلمغه دعوت ایتدکلرینی کوروب بودعوتنی قبول ایتو یرینه اشد انکار ایله انکار ایتمگه باشلامش لردر .

صکره بنی اسرائیل قومی مظلومیت نك حدینه یتدکلرینی بلوب (*)

(*) بوندن نیچه منک یل لرمقدم بولغان اسرائیلی لرن اوزلرینك مظلومیت لرنینی، اهالی نك تبادل افکارینه سبب بولغان وساطتدن بولغان مطبوعات وسائر آثار مدنیه نك بالکلیه مفقود بولندیغی زمانده، هر افرادی بلوب بکو خود اولمقله نائل حریت بولمشلردر. اما بنز نك بوتاتارار قوللرنده تبادل افکار گه سبب بولغان وساطت نك انواعی بولندیغی زمانده ده بربرمز ایله مجادله و محاصره دوام ایتمکده من .

راه نجانی موسی
تابعیت ایتمکده
ایتدکلرندن
مجبور بولمیش
اسرائیل قوم
ایانچلی نر
بو جمعیتنی
شافه ده قوللان
تسلطی محدود
ایندی بو واقعه
ظاهر اولدیغ
نی مقصد گه
بنی اس
وضربه لرنینه
نورلی فلاک
سوفیله، تیه
دولت لری ا
بابلی لرنك ید
تفرق و تشتت
عکره آشوری
کسلدکلرنده
عکره بیوک
ملحق اولدیغی

راه نجاتی موسی علیه السلام نك دعوتنه اجابت ایتمکه بلد کلرندن آنکا بالانفاق
 تابعت ایتمکه یکو وجود اوله رق اسارت دن خلاص اولمغه کسب استعداد
 ایتد کلرندن مصری لر آنلر نی ، استمیه رك بولسه ده ، خلاص ایتمکه
 مجبور بولنمشلردر . صکره ایسکی ترتیب نی صاقلا و طر فنده بولغانلر بنی
 اسرائیل قومنه ویردکاری حریت که نادم اوله رق ، ارتجاع پسندلر نك اینك
 تایانچلی نر سه لری بولغان قوه مادیه و جبریه ایله - که قوه عسکریه در -
 بو جمعیتنی محو ایتمکه ، بنی اسرائیل نی کیری قل لوقغه قایتاروب اعمال
 شاقه ده قوللانمق استه مشلر ایسه ده ، لکن جناب حقنك حکمتیله ظالم لر نك
 تسلطی محدود اولدیغندن بو امل لرینه نائل اولمغه موفق اولمامشلردر .
 ایندی بو واقعه ده اینك ایلك قوه مادیه گه توتنغان قایسی طرف ایکانلکی
 ظاهر اولدیغندن موسی علیه السلام شریعتنده جهاد نك مشروعیتی
 نی مقصد گه مبنی ایکانلکی دخی تظاهر ایده چک در .

بنی اسرائیل قومی موسی علیه السلام زمانده دهر ك تورلی انقلابات
 و ضربه لرینه . دوچار اولدقلری کبی موسی علیه السلام دن صو ك ده کوب
 تورلی فلا کتله کیچر دیلر ؛ موسی علیه السلام زمانده ، اخلاق فاسد
 سوقیله ، تیه صحر اسنده قالدقلری کبی موسی علیه السلام دن صو ك ده ،
 دولت لری ایکی گه آیرلوب ضعیف توشد کندن ، ایلك آثوری لر ایله
 بابلی لر نك یداسار تنه کچوب استقلالیت لرینی غائب ایدهر ك دوچار
 تفرق و تشتت اولوب استقلالیت لرینی قایتارور غه موفق اولمامشلردر
 صکره آثوری و بابلی لر نك دولت لری منقرض اولوب ایران نك بر قطعه سی
 کسلد کلرنده بنی اسرائیل قومی ده ایرانی لر نك یدتصرفینه کچمشلردر .
 صکره بیوک اسکندر زمانده ایران دولتیده محو اولوب روم دولتینه
 ملحق اولدقچه بنی اسرائیل ده روملره مطاوعت ایتمکه مجبور بولنمشلردر .

بنی اسرائیل قومی روملر نك یدتصر فنه کیچد کدن صکره بیوک ایر و دنك
ریاستی زماننده ، مشار الیه نك فیصر ، بر و توس ، کاسسی ، آنطوان هم
آوغوست کبی روم هیئت رؤ ساسینه آرتق اطاعت و تبصی سبیلی، بر مدت
محاربه دن توفتالوب کسب رفاه و معهوریت ایتمگه فرصت بولدیلر ایسه ده،
لکن روملر نك مملکت لرینی تعمیرده صرف ایتلگان قوه مالیه و عملیه لر
اهالی نك تحمل اید چکی درجه دن کچدیکندن روم تبعه سنندن بولغان لرغه
بحس ایتلورلك اغیرلق لر یوکلندیکی زماننده بنی اسرائیل حصه سیننده
و اغیرلق لردن بیوکچه حصه چیقدی؛ اورسلیم (قدس) ده گی تیاتر هم سیرک لر،
روم ایمپیراتور لر نك هیکل لرینه عبادت ایچون بناء ایدلش مزین
عبادتخانه لر، حدود لرده گی شهر لر گه بناء ایدلش استحکام لر اهالی گه
محاربه زمانلر نندن آرتق مشکلات چیکردی. ما بعدی بولور *

اوزان شرعیه

برنجی نومردن صوفا.

مثقالك آغراغی جاهلیت زمانندن بیرلی اوزگارمیچه اورناچه بغدادی یا خود
آرپا ارغی ایلن چیکلنگانلکنندن یدی عشر مثقالگه مساوی بولغان
درهمنکده آغراغی طبیعی شولوق ارلق ایلن چیکلنگان . بوارلق ترکیه
ومصر دولترینکده اولچاولرنده واحد قیاسی اتخاذا ایدیلگانلکنندن
آنلار بونی تجربه ونفتیشلر صونکنده غرام اجراسینه تحویل قیلغانلار
زده جدول آتی نی ترتیبده آنلار نیک قرارلرینی عمده تحویلات ایده چکمز .

حکومت مصریه نیک هجریه ۱۳۰۸ نچی سنه ۱۹ نچی رمضاننده نشر
اولنغان قراری بوینچه ۶۴ حبه^۶ متوسطه دن عبارت اولغان درهم عرفی
۳,۱۲ غرامغه وهر بر حبه^۶ متوسطه ۰,۰۴۸۷۵ غرامغه مساوی اولنور اما
دولت (ترکیه) علیه چه درهم عرفی ۳,۲۰۷۳۶ غرامغه مساوی اولدیغندن هر بر
حبه ۰,۰۵۰۱۱۵ غرامغه مساوی اولور بنا^۶ علیه دولت علیه ده یوز درهم
اولغان آغراق مصر حکومتنچه ۱۰۲,۸ درهمگه توغری کلور بو ایکی
دولت تقدیرلری آراسنکغی شو تفاوت یوز درهمگه نظرا آنچق ۲,۸ درهم
قدر اولدیغندن جزئی اولوب موجب حیرت دگلدر زیرا دولترنیک
اختلافی سببلی عین شینی تعیین واستعمالده تفاوت اولا بلور نناک
لوندرده مستعمل اولغان کیلوگراملار ایلن پارسک، پترسبورغک، استانبولک
مستعمل کیلوگراملار آرسنده جزئی فرقلر اولور دیلر حالبوکه
کیلوگراملار نیک آغراغی مجرد بر دولت طرفندن «زائد ۴ درجه حرارتده
اولغان ماء مقطر صافیدن بر دیسیمتره مکعبی» دیوب وضع و بیان ایدلگان
وشول بیانی شیمدیکی زمانده کوره ارضیه اوزرنده کائن دولترنیک

اکثری قبول ایدوب استعمال ایتمکن لر در بونده هیچ بر تفاوت اولمازغه تیوش اولدیغی حالده استعمال اولنغان کیلوگراملار بیننده تفاوتنک بارلغینی اولانولسه ایکی دولت تدقیقینه نظر ا تحویل و وضع ایدلگان شیلر ده اختلافنک بولماقینه تعجب ایدیلماز. اما بز بور اده بعض سبیلر گه بناء تر کلرنک تحویلینی حبه متوسطه نك ۰,۰۵۰۱۱۵ گرامغه مساوی اولماقینی اساس حرکت ایده چکنز.

درهم و مثقال شرعیلرنک نیچه شر حبه یه مساوی اولدقلارینی بیانده ابوحنیفه رحمه الله ایله صاحبین (امام ابو یوسف و محمد) آره سنده بیوک اختلاف اولدیغندن هر قایوسینک سوزلرینی یازمق مناسب کورلدی علماء خنقیه نك کوبرا گی ابوحنیفه رحمه الله قوی اوزره عمل ایتسه ارده استگان آدم امامین قوی ایلن عمل ایده بلور امامین قوی ایلن ائمه شافعیه، مالکیه، حنبلیه، امامیه دن جمهور علماء قائل اولمشدر. امامین قولینه کوره نصابگه اهل اولغان آدملر گه صدقات واجبه آلمازغه بلکه احتیاطا کندولری زکات چغارورغه تیوشلیدر.

ابوحنیفه رحمه الله عندنده بر درهم شرعی مذکور اورتاچه بغدادی یاخود آرپه ارلغندن یتمش (۷۰) حبه یه و مثقال شرعی یوز (۱۰۰) حبه یه مساوی اولور هر بر حبه ۰,۰۵۰۱۱۵ گرامغه یاخود روسیه اولچاولرندن ۱,۱۲۸۷ دولاغه مساوی اولدیغندن ابوحنیفه رحمه الله قاشنک بر درهم شرعی (۰,۰۵۰۱۱۵ × ۷۰) = ۳,۵۰۸۰۵ یاخود (۱,۱۲۸۷ × ۷۰) = ۷۹,۰۰۹ دولاغه مساوی اولور.

ابوحنیفه رحمه الله عندنده بر مثقال شرعی (۰,۰۵۰۱۱۵ × ۱۰۰) = ۵,۱۱۵ گرامغه یاخود (۱,۱۲۸۷ × ۱۰۰) = ۱۱۲,۸۷ دولاغه مساوی اولور اما امامین رحمهما الله عندنده بر درهم شرعی ایللی حبه ده ایکی خمس (۵۰,۴) حبه یه و مثقال شرعی یتمش ایکی (۷۲) حبه یه مساوی اولور شونک ایچون امامین چه بر درهم شرعی (۰,۰۵۰۱۱۵ × ۵۰,۴) =

۲,۰۲۵۷۹۶
مساوی او
یاخود (۷۲)
رطل
درهمگه و
اوزان عم
(۱۳۰ × ۰,۹)
۹۶
شما
شرعی نص
اولان هر
اوزان ش
تورلی ا
ابو
شرعیلر
بالاتفاق
(۲۰۰ ×
۴,۶۰۲۰۸
آ
عصریه ج
۲۳,۵۱۰۴
اق
۳۵,۰۸۰۵
مساوی

۲,۵۲۵۷۹۶ غرامغه ياخود $(۱,۱۲۸۷۴۵۰,۴)$ = ۵۶,۸۱۶۴۸ دولاغه
 مساوی اولور و مثقال شرعی $(۰,۰۵۰۱۱۵ \times ۷۲)$ = ۳,۶۰۸۲۸ غرامغه
 ياخود $(۱,۱۲۸۷۴۷۲)$ = ۸۱,۲۶۶۴ دولاغه مساوی اولور.

رطل عراقی: ابوحنیفه رحمه الله درهمی ایلن یوز اوتوز (۱۳۰)
 درهمگه و مثقالی ایلن توقسان بر (۹۱) مثقالگه مساوی اولور بنا علیه
 اوزان عصریه دن $(۳,۵۰۸۰۵ \times ۱۳۰)$ = ۴۵۶,۰۴۶۵ غرامغه ياخود
 $(\frac{۷۹۰,۰۰۹ \times ۱۳۰}{۹۶})$ = ۱۰۶,۹۹۲ زالاتنیقغه مساوی اولور.

شمدی بیان ایدلگان اساس تحویلات الده ایدلدکن صونکره
 شرعی نصابلارنی اوزان عصریه گه تحویل ایتمک قولای اولور وجه اضنه
 اولان هر دولت اولچاولری اجزای غرامیه گه تحویل ایدلگانلکنندن
 اوزان شرعیه نك اجزای غرامیه سی حفظ ایدولسه شرعی نصابلار هر
 توری اولچاولرگه تطبیق ایدیله بلور.

آلتون و کموشدن شرعی نصابلار

ابوحنیفه رحمه الله عندنده مفتی به اولغان مذکور درهم و مثقال
 شرعیلرگه کوره نصابلارنی تحویل ایدلسه کوریلور که: کموشنک نصابی
 بالاتفاق ایکی یوز درهم اولدیغی ایچون اوزان عصریه دن
 $(۳,۵۰۸۰۵ \times ۲۰۰)$ = ۷۰۱,۶۱ غرامغه ياخود $(۲۰۰ \times ۷۹,۰۰۹ : ۹۶)$ =
 ۱۶۴,۶۰۲۰۸ زالاتنیقغه مساوی اولور.

آلتوننک نصابی دخی بالاتفاق یکرمی مثقالغه مساوی اولدیغندن اوزان
 عصریه چه $(۵,۰۱۱۵ \times ۲۰)$ = ۱۰۰,۲۳ غرامغه ياخود $(۲۰ \times ۱۱۲,۸۷ : ۹۶)$ =
 ۲۳,۵۱۰۴ زالاتنیقغه توغری کلور *

اقل مهر ایلن نصاب سرقه اون درهم اولدیغندن $(۳,۵۰۸۰۵ \times ۱۰)$ =
 ۳۵,۰۸۰۵ غرامغه ياخود $(۱۰ \times ۷۹,۰۰۹ : ۹۶)$ = ۸,۲۱۹ زالاتنیقغه
 مساوی اولور *

كەوشدن دىقەنك نصابى اون منك درهم اولديغى ايچون كەوشنك
 زكات نصابينه قاراغانده ايللى (۱۰۰۰۰ ÷ ۲۰۰ = ۵۰) قات آرتق اولور
 بناء عليه اوزان عصر يە چە (۷۰۱,۶۱ × ۵۰) = ۳۵۰۸۰,۵ غرامغە ياخود
 (۱۶۴,۶۰۲۰۸ × ۵۰) = ۸۲۳۰,۱۰۴ ز الاتنيق غە يعنى ۸۵,۷۳ فونظغە مساوى
 اولور *

آلتوندىن دىقەنك نصابى برمك مثقال شرعى اولديغىدىن زكات
 نصابينه قاراغانده شولايوق ايللى (۱۰۰۰۰ ÷ ۲۰ = ۵۰) قات آرتق اولوب
 اوزان عصر يە چە (۲۰۰,۲۳ × ۵۰) = ۵۰۱۱,۵ غرامغە ياخود
 (۲۳,۵۱۰۴ × ۵۰) = ۱۱۷۵,۵۲ ز الاتنيق غە يعنى ۱۲,۲۴۵ فونظغە مساوى
 اولور *

ابو حنيفه رحمه الله وآنك اصحابى عندك آلتون كەوشدن ياصالغان
 (يوزك، بلازيك، پچاق، قاشق، ساعت كىبى) زينت ايبىرلرندن زكات
 چغارمق واجب اولغانلغى ايچون آلتون، كەوش نصابلارينك روس
 اولچا اولرينه تحويلينى ضبط ايتمك تيوشدر صونكره زينت نرسه لر ينى
 اولچاب كورمك و مذكور وزنلرگه تولسه زكاتلرينى چغارمق كر كدر.
 زينت ايبىرلرندن زكات چغارماق عادتى قومز آراسنده از اولغانلقى
 ايچون زكات نصابلارينك اولچاو و تحويللرينه اهمام ايدوچيلر آز
 بلوندر * اسف: بز روسيه مسلمانلرى ابو حنيفه رحمه الله غە باشقه
 اماملارنك سوزلرى ايلن عمل ايتمك جائز دگل ديوب ايتسا كده (ربا،
 و اشربه بابلارنده اولديغى كىبى) نفسلر يمزگه موافق اولغان فتوى لر ينيغنه
 آلورمز اما نفسلر يمزگه مخالف اولغان حكملرده ابو حنيفه رحمه الله قوللرينى گنه
 دگل بلكه بتون اماملارنك سوزلرينده ترك ايدوب سجاج و مسيلمه
 فتوى لرى ايلن عمل ايدوننده جائز كوره مز *

حفظ الصحة

فريد وجدى افندينىك « كنز العلوم واللغة » اسملى كتابندن
ترجمه .

الخمر = ايسرتكچ

ايسرتكچ (قاىو نوعيسى بولسه ده) «الكحول» = اسپيرت مادهسى قاتشقان معروف بر آغودر. بونك اوّل قاىو وقتده ظاهر بولغانون چيكلاب بولميدر چونكه بيك كوبدن استعمال ايدله كيلگاندر. خمرنىك قاى نوعى بولسه بولسون نباتاتدن ياصالادر (*) چونكه نباتات صغديسى : شكر برله شول صغدينىك آچوينه سبب بولغان «شبه زلاليه» = آق مادهنى ايچيه آلفان كراخمالدن مركب بولادر. كرك نرسه صغديسى بولسون حرارتى ۱۵ - ۲۰ درجه گه يتكان هواغه قويلورسه بيك تيز آچوب كوبمى آز مى يمشنده ياخود ارلقنده اولغان شكرنىك كوبلگينه قاراب «الكحول» = اسپيرت مادهسى حاصل بولادر * خمرنىك ضرورى: انساننىك ياقتى دنيا سيني قارا گفولقغه ، صاولقيني آورولقغه، بايلقيني فقيرلگه ايلندرگان نرسه خمر در.

عالمده بولغان شفاخانه لرده غى خمر ايچودن ديوانه بولغان كشيلىرنى، ودوا قبول ايتماى تورغان آورو برله آوروب ياتقوچيلرنى ، محكوم بولوينه خمر ايچوسبب بولغان محبوسلرنى، و خمر ايچوب قابنوب اولوچى

(*) بيره = صراده ده ۵، ۱۰ الوشكه قدر اسپيرت بولدقندن ضررده و شرعا حرام بولوده باشقه ايسرتكچلر كبيدر.

پوتوغريده مجلازك ۹ نچى ساننده بعض تفصيلات يازلمش ايدى *

وياخود غير لرنى اولتروچيلرنى ، وعالمده خمر ايچودن آش قازانى ،
 ابچا كلرى ، سنكلرى اورغان آدملرنى ، وبارلق مالينى خمرگه آلاشدر و ب
 مفلس (بانكرو ت) بولغان سفيه و مسرفلرنى ، حاصلى بز و قلقلرنك اناسى
 بولغان سببلى جمله رسواى و رذالتلرگه دوچار اولغان كشميلرنك صانينى
 خلق غه كورساناسه ايدى عقل و وجدان صاحبلىر ينه بيوك عبرت بولور ايدى .
 خمرنك مادى و معنوى ضرر لرينى نيچوك ايتوبكنه سويلاساك
 وياز ساقده سويليه چك ويازاچق سوزلر وياز اولر يمز بو قدر آغوننك
 ضررينه نسبتله بيك آز اولوب قالاچقدر . (**)

(**) شول قدر ضررى و آغولى بولدندن شرع شريف بنده لرگه شفقت و رحمت

ايدوب هر ايسر تكچنى حرام ايتمشدر *

يعقوب .

حكيمات

برنجى نومردن مابعد .

كوب وقت ، خلقنكنى بالانك
 توزاتور .

يمانلغنكنى آرسنه يخشيلغنكنى
 كوبسنمه .

چين ايرگه دنيا تارلغينك تاثيرى ،
 اوتنك آلتونغه تاثيرى كى ، اما
 خسيس يالق و ايرگه اوتنك اوتونغه
 تاثيرى كيدر .

رَبِّمَا هَدَّ بَكَ وَ لَدَّكَ

لَا تَسْتَقِلَّ السَّيِّئَةَ وَلَا تَسْتَكْثِرِ

الْحَسَنَةَ .

الشَّدَّةُ لِأَجْرٍ كَالنَّارِ لِلذَّهَبِ وَالْمِنْدَلِ

كَالنَّارِ لِلْحَطَبِ .

مَنْ بَدَأَ فِي الْعَمَلِ فَقَدْ فَرَّغَ مِنْهُ.
بر او اش باشلاسه اول آدم اشيني
تمام ايتوب بوشاندى ديمكدر .
(يعنى هر اش باشلانغانچه غنه
آغير طيولا) .

إِذَا لَمْ تَكُنْ عَالِمًا فَكُنْ عَاقِلًا.
عالم بولماسنك ده عقللى بول .

أَشَقَى النَّاسِ مَنْ يُحَاوِلُ إِصْلَاحَهُمْ.
آدملرنك بختسزى آنلارنى اصلاح
قيلمق آرزوسنده بولور (آغير
وفولدن كلمز اش ديمكدر)

الْحَيَاةُ دَوْلَةٌ مَلَكَهَا الْعَقْلُ
وَوُزَرَاؤُهَا الْعِلْمُ وَالتَّجَرِبَةُ وَالْفَضِيلَةُ.
تركلك بر دولتدر كه : پادشاهى
عقل، وزيرلرى علم، صناو، هنر در .

الْعَزَلَةُ رَوْضَةُ الْفِكْرِ، مَهْبِطُ
الْحِكْمَةِ وَطَرِيقُ السَّلَامَةِ وَمَهَادِ
الْحَرِيَّةِ.
آولاقلق : فكر باغچهسى، حكمت
اوياسى، سلامتلك يولى، حریت
بیشكيدر .

مَنْ صَبَرَ عَلَى التَّعْلِيمِ صَبَرَ عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ.
بر او بيلگانينى او گراتور كه چداسه
هر آورلقغه چدار .

الدنيا ثلاثة المال والجمال والجاه
دنيا: اوچ نرسه = بايلق،
كور كاملك، ودرجه در .

الْبَاطِلُ أَشْبَهُ بِالْحَقِّ مِنَ السِّيَاسَةِ
باطل اش يوق .
سياست كى حقه اوخشاغان

آش قازانى،
آالشدروب
رننك آناسى
بنك صانينى
بولور ايدى.
سويلاساك
در آغوننك
فقت ورحمت

بالانك

شيلغنكنى

ك تأثيرى،

كبرى، اما

وتنك اوتونغه

قَدْ أَفْلَحَ مَنْ كَانَ فِيهِ لَسَنُ الْمُحَامِي
 وَوَقَارُ الْقَاضِي، وَرِفْقُ الطَّيِّبِ
 وَدِهَاءُ السِّيَاسِيِّ، وَسِحْرُ الشُّاعِرِ،
 وَصَبْرُ الْمُعَلِّمِ وَوَدَاعَةُ الزَّاهِدِ
 وَإِقْدَامُ الْجُنْدِيِّ، وَحِرْصُ التَّاجِرِ.
 استونلك تاباشول كشي كه: ادوا كات
 كبی سویلر گه استا، قاضی كبی
 ثبات ووقارلی، طیب كبی ملایم،
 سیاسی آدملر كبی اوتكون
 فكرلی، شاعر كبی آلدواق
 سوزلی معلم كبی چدام، زاهد كبی
 دنیادن بیزوجی، عسکر كبی
 یوركلی، سودا گر كبی مالغه
 حریص بولسه*

الْمَالُ شَرٌّ لَّأَبَدٍ مِنْهُ فَمَنْ شَاءَ
 فَلْيَقْنَعْ وَمَنْ شَاءَ فَلْيَطْمَعْ .
 مال: چارهسز یاوزدر، كشي
 ایستهسه بارینه قناعت ایتسون،
 ایستهسه آرتدرونی تیلاسون.

الصَّبْرُ عِنصرُ الْاِخْلَاقِ .
 الْمُدَارَةُ مِلْحُ الْمَعَاشِرَةِ .
 چداملق كوركام خلقلرنك نیگزیدر.
 كشي برله كوركام معامله:
 خلق برله تركلكنك توزیدر.

اتَّقِ الرَّئِيسَ كَمَا تَتَّقِي الْعَدُوَّ
 كبی صافلان. دشماننكدن صافلانغان
 تنوره دن، دشمانلق اورلقیدر.
 و هم (خطاوی) یالانچی كوز گیدر

بِزْرَةِ الْعَدَاوَةِ سَوْءُ الظَّنِّ .
 الْوَهْمُ اكْذِبُ مِنْظَارِ .
 لَوْ اَنْصَفَ النَّاسُ اسْتَرَا حَوْا .
 آرتق رقت اوزاتوچی د
 آدملر انصافلی اوله ایدی راحت
 راحت یشارلر ایدی.

كَلَّمَا قَرَّبَتْ النَّفْسُ مِنَ الْمَالِ شِبْرًا
 بَعُدَتْ مِنَ الْفَضِيلَةِ مِيْلًا .
 نفس مالغه بر فارش یقینلاشسه
 ایکی چاقروم فضیلتدن یرافلاشور.
 ما بعدی بولور.

۴
 کون بیشر
 اوت کیمه
 ناوغورد
 آیرلو قلبگ
 تامچی ی
 وصوکنده
 رقت وان
 یالغوز بر م
 تابولری ک
 سیز یله در
 بلکه شوند
 احبابمزدن
 بزنگ ایچور
 آرتق رقت
 اوزاتوچی د
 الهام وتعلیم
 آغوم صوغه
 ایدرک روان

استانبوله سیاحتیم

۴ جمادی اولی ۱۳۲۵ سنه هجریه ۲ اییون ۱۹۰۷ سنه میلادیه جمعہ
 کون بیش ساعتده «نادیژدا» شرکتینک «خریستافور کالومبا» اسملی
 اوت کیمه سینک (پاراخودینک) بر نیچی موقعینہ (اورنینه) یرلاشوب نیژنی
 ناوغورد طرفینہ یونالدک * وطندن سفر گه چیقو دوست و خویشدن
 آیر لو قلبگه خیلاتاثیر وانفعال کلتوره در و گاہا کوزلردن بر ایکی
 تامچی یاشده آقوزادر * ولکن بویله فراق و حزنی وداع ایچنده
 وصوکنده علائم محبت ظیورندنمو، قلبنک صلاح وترقیسینہ یول ویر گوچی
 رفت وانکسار حصولندنمو اعوان و احباب علایقندن کیسولوب
 یالفوز بر ملجا معنویگه انقطاعدنمو عاشققلرنک کوز یاشلری توگوب لذت
 تابولری کبی کیفیتی آنکلانماغان برتورلی راحت طیولہ و برتورلی لذت
 سیزیلہ در * سفرده گئی نمازلرده گاہا آیورم لذتار طیولمقی
 بلکه شوندای سبیلردن برینہ مبنیدر * قزان مرساسینہ قدر کلگان
 احبابمزدن بعضلری بر ایکی منزل ایبدل سیاحتینی التزام ایتدکلرندن
 بزنگ ایچون کیمه نک مرسادن قوزغالہقی وقزان فباسندن آیورلمقی
 آرتق رفت وانکسار ویرمدی تربیہلی کیمه ایچنده یخشی هواده
 اوزانوجی دوستلر مز صحبتلرندہ، اللہ تعالی نیک فضل و کرمی ایله بندہ لرینہ
 الہام وتعلیم ایتکان قوہ بخاریہ اعمالی اثری اولہراق کیمه مز شدتلی
 آغوم صوغه مقاومت و هر ساعتده اون بیش چاقرم قدر مسافہ قط
 ایدرک روان اولدق *

س که: ادوا کات
 ، قاضی کبی
 ب کبی ملایم،
 می اوتکون
 کبی آلدوق
 ام، زاهد کبی
 سکر کبی
 کبی مالغه

زدر، کشی
 مت ایتسون،
 نیلاسون.

نک نیگزیدر.

کام معاملہ:
 توزیدر.

ن صافلانغان

ق اورلقیدر.

چی کوز گیدر

ایدی راحت

ش یقینلاش
 ندن بر اولاشور.

قزاندن او چنچى منزل «سندر» = (ماريه بسته سى) ده اوزاتقو چى احبابم:
 برادر م صالح جان البار ودى ، واور نبورغ مدرسى عبدالعليم دولت شاه ،
 مدرسۀ محمدیه معلم لرندن احمد جان مصطفى ، وامين مصطفى ، وبرهان
 شرف ، وكبار اغنيادن محمود باى حسين افنديلر قزانغه قايتو ايچون
 تون اورتالقنده قولايلى اوت كيمه سى اوچرادقندن وداع ودعا سوكون
 مذكور كيمه گه كوچوب اورن اشدق لرندن صونك بزده حجره مزگه
 كردك وقتى كلكندن استراحت ايتدك *

كيمه سفر لرنده هر وقت منم دقتمنى ايكى تورلى اش جلب ايددر
 برسى: بعض كيمه لرنگ دنياده بر تورلى خدمت كورساتكان وخلقغه
 فائده كلتورگان ذاتلر نك اسملر نده بولولار بدر بزنگ منگان كيمه مزنگ
 «خريستافور كالومبا» آتالمقى مشهور آمير يقا كاشفى (۱) سياح وضابط
 مشهور ، خدمتى و مشقتلى سفرى ايله بتون دنيانغه الوغ منت و نعمت
 قالدر دقندن تذكر و تشكر ايچوندر . اور وپا و آمير يقا خلقنده اوزلرينه
 الوغ خدمتى و فائده سى تيگان كشيلىرى اونو تماو و آنلر نك اسملر ينى
 ذكر ايدو عادتى بيك ايسكيدن قالمه عادتدر بلكه بو عادت فقط
 آنلر ده غنه بولماي انسان نك طبيعتنده او ك بولسه كرك *

خلقنك دينسىز وقتلر نك ، دينلر ينگ دينلر ينگه دقتسزلكلرى سببلى تغيير و تحريف
 كر دكنده شونداي فائده كوردكارى ذاتلر نى - حتى حيوان و جماد جنسلرندن
 بولسه ده - الوغلاب يادلاو ، و بلدكلر نچه صور تار ينى ياساب احترام برله
 ساقلاو ، و افراطچيلر نده شول صور تار گه عبادت قىلو بولغان و بولا
 توره . اما ديانة حقه بواشنى تعديل ايتكان فائده سى تيگان خدمتى
 كيچكان بيوك آدملر حقنده ذكر جميل و دعاء خير نى تيوشلى كورگان

انبیاء عظام حقنده صلوة و سلام اوقونی اصحاب کرام و سائر صلحاء امتنی
 رضا و رحمت دعا سیله یاد ایتونی ایتکان و سائر فائده لی کمسنه لر حقنده
 تشکر گه ارشاد ایدوب و لکن توحیدنی حفظ ایچون افراطدن و فوق
 الحد احترامدن نهی ایتکان .

وبالحمله ایسکی الوغ آدملرنی تذکر و آنلرننک بیوک خدمتلری
 برابرینه تشکر ایچون بعض اوت کیمه لری کبی اهمیتلی نرسه لرنی آنلرننک
 اسملری برله آتاو انسانیت و خدمت قدرینی اعتراف و اش قیلغو چیلرنی
 زیاده تشویق قیلندن بر مستحسن اشدر «من لم یشکر الناس لم یشکر الله» *
 ایکنچیسی: اتل = ایدل (وولغا)، چولمان (کاما)، نقراط (واتکا)، آق ایدل
 (بیلی) یلغالرنده مشهور اون بیش یکر می تورلی شرکتنک ایکی اوچ
 یوز دانه اوت کیمه لری بولوب و دائما یوروب نی قدر جاه و شهرت
 قازغانلر و چیکسز مال و دوات یوناتکانلر و هنوز آرتدر مقده لر
 بزیننک خلقمز (تاتار و بلغار و باشقرد) مذکور یلغه لرننک توب
 خواجه لری و ساناوی ممکن بولماغان یلردن بیرلی آنلرنی کوروب
 و ایچوب اوسکان بالالری بولدقلری حالده بو چیکسز خزینه ویرگان
 یلغه لردن تیوشلی روشچه استفاده یولینه کر مگانلر الوغ دولتلی بایلر
 اوزلری یا که کوچگرك برر شرکت ایوشدروب ایکی اوچ اوت
 کیمه سی ده یوروته آلمانلر * خطای وختن گه باروب چای و فلان تاشوغانلر
 ناشکند و بخارادن ادرس، بیقصب، باصمه، مامق کلتورگانلر، ایتورلک
 الوغ اش کورمسه لرده بتونلای تیک یاتماغانلر هنر معرفتگه ترالمان
 اشلرده آز ماز حرکت قیلغانلر و لکن اصولی اش توته آلمانلر،
 قابقا توبلرنده گی خزینه لرنی اچقوندراغانلر آزغنه اتفاق و هنر کرک بولغان

احبابم:
 ولت شاه،
 و برهان
 ایچون
 صوکنه
 غره مزگه
 ایددر
 و خلقفه
 کیمه مزنگ
 حوضابط
 و نعمت
 اوزلرینه
 اسملرینی
 اادت فقط
 و تحریف
 عنسلرندن
 احترام برله
 فغان و بولا
 ان خدمتی
 کورگان

اميدلى وبقالى كسبلر نى بتونلاى روسلر غه وسائىر لر گه تابشر غانلر * بو
 مسئله هر وقت منم باشمى واتقان ، حزن واسفمى قوز غاتقان كى
 بو سفر مدهده جانمى طنچ ايتمدى ولكن چاره سز اش در مانسز
 قورى درد بولغانغه موندن باشمى بوشالتور غه ايدلنك استونده
 يولقغان تورلى الوغ وكوچك كيمه لرنى استقبال واطرافنك كورلگان
 اور مانلى تاغلىر ويسالمه باغچه لىر ويراقدن كورلگان توفراقغه حيات
 ويرگان ابگونلر برله يوانور غه تروشه ايدم *

آخري بولور .

داملا عوض المفتى

اشبو قشده ۱۳۲۵ سنه اوائل ذوالقعدة ده بخارانك مترقى مدرس لرنندن مفتى ملا عوض بن ابراهيم الحجندى تخمینا ۵۵ یاشلرنده وفات بولمقیله عالم طلبه گه بلكه عالم علمگه بیوك فاجعه توغدى رحمه الله تعالى مشاراليه اوائل تحصیلینی اوز بلادنده (بلاد خواقنده) قیلوب صکره بخاراده رسمی درس لرنی تکمیل ایدوب تقریبا ۱۳۰۵ سنه لرده درس او قوتمقغه کر شوب اهل خواقندنك اکثرنده بولغان فنلرنی تمام اوقو، علم بلاغت و فقه، و اصول فقه کبی فنلرگه رغبت ایتو و حاشیه لردن ضرور قدرلی برله اکتفا قیلو مسلكنچه کیدوب، چن اصول تعلیم یولینه ایرشکان بولمسه ده بخارانك هوا و مزاجی تحمل ایتکان قدرلی ترقی علوم و اصلاح اصول تعلیم ایچون خیلا بذل جهد و همت ایتمش ایدی*

غالباً او قوتقان درس لری متون و شرحدن و اینك مهم حواشیدن عبارت بولوب طلبه علوم ایچون کورنشلی و زیاده بصیرت و قوت ایچون فائده لی بولغانغه بخارانك باشقه مدرس لرنه کوره شا گردی کوب - حتی اخیر سنه لرده - روسیه دن بارغان شا گردلرنك اکثری داخل بولدی حالده - یدی یوز قدر گه ایرشد کینی بعض مستندلری نقل ایتمش ایدی) و صونك سنه ده افتا ایچون اذن و بیرلمش و اون اون بش قدر بیوك مدرس لردن عبارت بولغان مفتیلک درجه سینه کوتارلمش ایدی ۱۳۱۳ سنه ده مدینه منوره کبار علماسندن استاذ محدث السید علی ظاهر الوتری (۲) حضرتلری قزاننی تشریف لرنندن الك بخاراده اقامت ایدوب

(۲) شیخنا السید علی بن الظاهر الوتری البغدادی الاصل المدنی المحتد المتوفی

۱۳۲۳ سنه اشتهر ابوه السید ظاهر بقراءة القصيدة المعروفة بالوترية فنسب اليه سمعته من فيه رحمه الله

بشر غانلر * بو
زغاتقان کبی
اش در مانسز
ک استونده
فندک کورلگان
فراقغه حیات

كوب مدرسلا استفادۀ سند و حديث حاصل ايتد كرنده بالخاصة مشار اليه
 محبت و خلوص ايله ملازمت ايدنلردن اولمش * وشول يلدن اوق بخاراده
 بوكونگاچه هيچ بولمغان صحيح بخاري تدريسي باشلامشدر *

صحتنده بر آز قصور بولدقندن تبديل هوا قصديله روسيه گه تكرار
 سفر ايتدى اون سنه انك قزانغه كلوب راقم الحروف خانه سنده آتده
 اون كون قدر اقامت، و مدرسۀ محمد بهنك بعض امتحانلرينى كوروب
 صول تدرسينه خيلا رغبت اظهار ايتمش ايدى *

صونك يللرده سفر حجاز ايله ده مشرف اولمش * (۲۲) حديثدن
 عبارت بولغان ثلاثيات بخاريغه (*) بخاريدين يكرمى دورت حديث علاوه
 ايدوب ۴۶ حديث جمع و شرح قسطلانيدن انتخاب ايدوب عربى بر شرح
 يازمش عربيتى كامل دگل ايسه ده حاضرگى بخارا ايچندن - بو قدر گنه
 بولسه ده - علم حديثكه بر خطوه يقينلاغان اثر بولوب بر اميدلى حركت ايدى *

وبالجمله بر عالم منصف طالب حق و متدين، فكرى مستقيم، طلبۀ
 بخارا ايچون درسى مفيد، بو زمانه ده غنيمت سايبيلور مدرسلا
 جمله سندن ايدى * اون سنه دن بيرو دوستانه مراسله مز بولديسه ده
 آرتق ترجمۀ حالينه اطلاع بولمقندن اشبو قدر ايله اكتفاء ايدلدى *

(*) صحيح بخاري ايچنده امام بخارينك اوچ كنه واسطه ايله رسول الله صلى الله عليه

وسلم دن كوچورگان حديثلار يدر.

تقریظ

معلومات محکمه شرعیه

اوفاده دوخاونوی صوبرانیه اداره سی طرفندن بصیرتلو و فضیلتلو
 امام و مدرس صابر افندی حسن مسئولیتنده نشر ایدلمیه باشلانمشدر
 اوفبا محکمه اسلامیه (دوخاونوی صوبرانیه) سینک امام لرغه
 وسائر ارباب مناصبکه محکمه نك وقایع دینی، سندن و تبلیغات رسمیه سندن
 معلومات ویروب تورردای بر مجموعه نشری کوب یللدن بیر و لزوملی
 وهم مفروض ایسه ده تورلی سبیلرگه بناء بو کونگه قدر موفق
 اولنماش ایدی .

شمدی دولتلو عالیجاهلو شیخ الاسلام المفتی حضرتلرینک حسن
 تدبیری سایه سنک مشار الیه صابر افندی جنابلرینک همتلریله وقوعه کلدی
 امیددرکه بو مجموعه گه چکده ملتزم نی خصوصاً طلبه و علمامزنی دینی و علمی
 فائده لر برله مستفید و اینک معتدل و روشنه صلاح و ترقی اسبابینه ارشاد
 ایدر * الله مبارک ایلیه *

معلومات

فنییه و تقویمیه

بیان الحق غزیتسه سی اراده سی طرفندن ترتیب و نشری کوب
 زماندن بیر و وعده و اعلان ایدامش « معلومات » مجموعه سینک برنجی
 جلدی اداره مزگه ایرشدی حیاتی و فنی معلومات سارترین خیلا فوایدی
 مشتمل کورلدی نفس بیان الحق خیلا سیاسة ترقی یلینه کروب فائده سی
 مأمول اولدقی کبی « معلومات » سی ده استفاده ایدرک مجموعه بولوب
 توغمشدر . ناشری وقاریلری ایچون مبارک بولغای .

اعلانات

قزاندە ۱۹۰۷ سنە دىكابىر ۱۰ اندە چغا باشلاغان

سياسى، ادبى، تجارى اخبار غزىتە سىنە آبونە دفتىرى آچقدىر.

«اخبار» غزىتە سى سياسى، اجتماعى، اقتصادى، ادبى و دىنى مسئلە لردە
برنچى درجە دە اولان اهل قلمنىڭ اثر لرى ايله تزيين ايدلە چكدىر.
غزىتە حاضر دە هفته دە ۳ دفعە چىقادىر.

بھاسى: يلغە ۵ صوم، ۶ آيغە ۲ صوم ۵۰ تىن، ۳ آيغە ۱ صوم ۳۰ تىن، ۱ آيغە ۴۵ تىندىر.

ادارە خانەسى قزاندە «بلغار» ۶-۷ نچى نومر لردە .

محرر و ناشرى حارث فيض اللين.

Казань. №№ „Болгарь“ ред. газ. „Эхбаръ“

برهان ترقى غزىتە سىنە

آبونە دفتىرى آچلدى

آسترخانە شمديك هفته دە بر، تزلكله هفته دە دورت مرتبه نشر ايدىلور.

ادبى، سياسى و هم تجارى تركچە مسلمان غزىتە سىدىر.

سنه لك آبونە بدلى اوچ روبلە، آلتى آيلىق ايكى روبلە.

ناشر و محررى: شىروانى مصطفى لطفى اسمعيلوف.

Адресъ: Астрахань Редакция Газеты „Бургани - Таракки“